MÖHUK 27 İptali Geriye Yürümez

MAHKEME	KARAR TARİHİ	SONUÇ
Yargıtay 9. Hukuk Dairesi	11.05.2026	Bozma

ESAS NO	KARAR NO	İLGİLİ HÜKÜMLER
2026/4732	2026/4310	MÖHUK 24, MÖHUK 27, Anayasa 153

ÖZET

Yurt dışı şantiyelerde çalışan işçinin davası yabancı hukuk ve zamanaşımı gerekçesiyle reddedilmişti. Yargıtay, MÖHUK 27/1 iptalinin geriye yürümediğini, hukuk seçimi olmayan dönemlerde daha sıkı ilişkili Türk hukukunun uygulanacağını belirterek kararı bozdu.

Bu kararın özeti ve değerlendirmesi
savun.av.tr/mohuk-27-iptali-geriye-yurumez-yurt-disi-santiye-2026-4310/ →

Karar metni

Yargıtay Karar Arama sisteminde yayımlandığı hâliyle, değiştirilmeden aktarılmıştır. Taraf adları kaynakta anonimdir.

9. Hukuk Dairesi 2026/4732 E. , 2026/4310 K.

"İçtihat Metni"

MAHKEMESİ : ... Bölge Adliye Mahkemesi 30. Hukuk Dairesi

SAYISI : 2025/2240 E., 2025/2143 K.

İLK DERECE MAHKEMESİ : ... 56. İş Mahkemesi

SAYISI : 2024/558 E., 2025/108 K.

Bölge Adliye Mahkemesi kararı davacı vekili tarafından temyiz edilmekle; kesinlik, süre, temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan ön inceleme sonucunda, temyiz dilekçesinin kabulüne karar verildikten ve Tetkik Hâkimi tarafından hazırlanan rapor dinlendikten sonra dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

I. DAVA

Davacı vekili dava dilekçesinde; müvekkilinin 2011-2018 yılları arasında davalı Şirketin yurt dışı şantiyelerinde borulama işleri teknikeri olarak çalıştığını, iş sözleşmesinin davalı işveren tarafından haklı neden olmadan feshedildiğini, işçilik alacaklarının ödenmediğini ileri sürerek kıdem tazminatı,

ihbar tazminatı, yıllık ücretli izin, hafta tatili ile ulusal bayram ve genel tatil ücreti alacaklarının davalıdan tahsiline karar verilmesini talep etmiştir.

II. CEVAP

Davalı vekili cevap dilekçesinde; davacının müvekkili işveren nezdinde geçen bir çalışması bulunmadığını, zamanaşımı def'i ve husumet itirazında bulunduklarını, davacının taleplerinin çalıştığı ülke mevzuatına göre değerlendirilmesi gerektiğini savunarak davanın reddini istemiştir.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; davacının 20.04.2012-31.03.2018 tarihleri arasında fasılalı olarak 2 yıl 9 ay 17 gün süre ile davalının Türkmenistan ve ... şantiyelerinde aralıklı çalıştığı, uyuşmazlıkta Türkmenistan ve ... hukukunun uygulanması gerektiği, ilgili kanun hükümleri uyarınca talep edilen alacakların zamanaşımına uğradığı gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiştir.

IV. İSTİNAF

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davacı vekilince istinaf başvurusunda bulunulması üzerine Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; istinaf başvurusunun esastan reddine karar verilmiştir.

V. TEMYİZ

A. Temyiz Sebepleri

Davacı vekili temyiz dilekçesinde;

1. Anayasa Mahkemesinin 5718 sayılı Milletlerarası Özel Hukuk ve Usul Hukuku Hakkında Kanun'un (5718 sayılı Kanun) 27/1 hükmünün iptaline karar verdiğini, buna göre somut uyuşmazlığa Türk hukukunun uygulanması gerektiğini,

2. ... Federasyonu İş Kanunu'nun 392. maddesi gereğince geçerli sebeplerden dolayı sürelerin dolması nedeniyle sürenin Mahkeme tarafından yenilenmesi gerektiğini, sürenin başlaması için davalı tarafından müvekkiline fesih bildirimi veya işten çıkartma emrinin verilmediği ve iş sicil defterine feshe ilişkin kaydın yapılmadığını, bu nedenle sürenin başlamadığını,

3. Kamu düzeni ve emredici kurallar açısından uyuşmazlıkta Türk hukukunun uygulanması gerektiğini,

4. Verilen karar ile mahkemeye başvuru sürelerinin dikkate alınmasının hak arama hürriyetini kısıtladığını,

5. Sürpriz karar yasağı ve hukuki güvenilirlik ilkelerine aykırı karar verildiğini ileri sürmüştür.

B. Değerlendirme ve Gerekçe

Uyuşmazlık; iş sözleşmesine uygulanacak hukuk ve zamanaşımına ilişkindir.

Somut uyuşmazlıkta davacı işçi, davalının yurt dışında bulunan şantiyelerinde çalıştığını ileri sürerek ödenmeyen işçilik alacaklarının hüküm altına alınmasını istemiş; davalı işveren ise yasal süresi içinde sunduğu cevap dilekçesinde uyuşmazlığın yabancı hukuka göre çözümlenmesi gerektiğini savunmuştur. İlk Derece Mahkemesince davacının çalışma dönemine Türkmenistan ve ... hukuku uygulanmak suretiyle yargılama sonuçlandırılmıştır.

Anayasa Mahkemesinin 5718 sayılı Kanun 27/1 hükmünün iptaline dair 10.03.2025 tarihli ve 32837 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 05.11.2024 tarihli ve 2023/158 Esas, 2024/187 Karar sayılı iptal kararının uyuşmazlığa etkisinin ele alınması gereklidir.

2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın (Anayasa) 153/1 hükmünde herhangi bir denetim yolu tanınmamış ve Anayasa Mahkemesi kararlarının kesin olduğu belirtilmiş, 153/5 hükmünde ise "İptal kararları geriye yürümez." kuralına yer verilmiştir.

Türk anayasal sisteminde, Devlete güven ilkesini sarsmamak ve ayrıca Devlet yaşamında bir kargaşaya neden olmamak, kazanılmış hakları korumak için iptal kararlarının geriye yürümezliği kuralı kabul edilmiştir. Böylece hukuksal ve nesnel alanda etkilerini göstermiş, sonuçlarını doğurmuş bulunan durumların, iptal kararlarının yürürlüğe gireceği güne kadar olan dönem için geçerli sayılması sağlanmıştır.

Anayasa'nın 153. maddesine göre Anayasa Mahkemesi iptal hükmünün yürürlüğe gireceği tarihi ayrıca kararlaştırabilir. Anayasa Mahkemesinin 05.11.2024 tarihli iptal kararında kararın Resmî Gazete'de yayımlanmasından başlayarak altı ay sonra yürürlüğe girmesine karar verilmiş olup iptal kararında öngörülen yürürlük tarihinden önce 04.06.2025 tarihli ve 7550 Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 18. maddesi ile 5718 sayılı Kanun'un 27. maddesinde değişiklik yapılmak suretiyle herhangi bir yasal boşluk gerçekleşmemiştir. Ayrıca belirtmek gerekir ki yapılan kanun değişikliği niteliği itibarıyla maddi hukuka ilişkin bir düzenleme olduğundan yalnızca yürürlüğe girmesinden sonra ortaya çıkan hukuki olgu ve ilişkilere uygulanabilir. Yürürlüğünden önce ortaya çıkan olaylar ve hukuki ilişkiler, ortaya çıktıkları tarihte yürürlükte bulunan kanun hükümlerine tâbidir.

Yukarıda belirtildiği üzere Anayasa'nın 153. maddesinde düzenlenen geriye yürüme yasağına ilişkin hükmün amacı, kazanılmış hakların korunması ve hukuki güvenliğin sağlanmasıdır. Bununla birlikte ceza ve vergi gibi birey ile Devlet arasındaki ilişkilerde bireyin lehine olarak geriye yürümeden söz edilebilir ise de özel hukuk ilişkilerinde özellikle sona ermiş bir iş sözleşmesinden doğan hak ve borçları ortadan kaldıracak veya önemli ölçüde değiştirecek şekilde geriye yürüme, kazanılmış hakları ortadan kaldıracağı gibi hukuki güvenlik ilkesini ve mülkiyet hakkını da ihlal edecektir. Ayrıca, Anayasa'nın 153. maddesine göre Anayasa Mahkemesi bir kanun hükmünü iptal ederken kanun koyucu gibi hareketle yeni bir uygulamaya yol açacak biçimde hüküm tesis edemez. Bu nedenle Anayasa Mahkemesi kararının gerekçesinin kanun hükmü olarak uygulanması da mümkün değildir.

Kaldı ki bir an için Anayasa Mahkemesinin sözü edilen iptal kararı sonucu 5718 sayılı Kanun'un 27/1 hükmünün uygulanmasının mümkün olmadığı düşünülse bile aynı Kanun'un 24. maddesi ve

27/2 hükmü uyarınca da hukuk seçimi imkânı bulunduğundan ve 27. maddenin iptal edilmeyen 4. fıkrası da dikkate alındığında; daha sıkı ilişkili hukukun uygulanması söz konusu olamayacaktır.

İş sözleşmesinde yabancılık unsuru bulunması hâlinde, uygulanacak hukukun belirlenmesi açısından, uyuşmazlık döneminde yürürlükte bulunan 5718 sayılı Kanun'un 27/1 hükmünün uygulanmasına ilişkin ilke ve esaslar Dairemizin 24.05.2023 tarihli ve 2022/16187 Esas, 2023/7655 Karar sayılı kararında açıklanmıştır.

Dosya içeriğine göre hukuk seçimi anlaşması yapıldığı anlaşılan 01.10.2016-03.06.2017 tarihleri arasındaki çalışma dönemi bakımından ... hukukunun uygulanması yerinde ise de 20.04.2012-26.03.20 16... .07.2017-31.03.2018 tarihleri arasındaki aralıklı çalışma dönemi bakımından varılan sonuç dosya kapsamına uygun düşmemiştir.

Tarafların hukuk seçimi anlaşması yapmadıkları veya yapılan hukuk seçimi anlaşmasının geçersiz olduğu dönemde iş sözleşmesine, kural olarak işçinin işini mutad olarak yaptığı işyeri hukukunun uygulanması gerektiği 5718 sayılı Kanun'un 27/2 hükmünde genel bir kural olarak düzenlenmiştir. Burada yetkili kılınan hukuk, işçinin işini fiilen yerine getirdiği yer ülke hukukudur. Ancak 5718 sayılı Kanun'un 27/4 hükmünde düzenlenen daha sıkı ilişkili hukukun varlığı hâlinde bu hukuk uygulanabilir. Bu bağlamda tarafların tabiiyeti, sözleşmenin dili ve imzalandığı yer, işçinin tâbi olduğu ... sistemi, tarafların yerleşim yerleri, sosyal ve hukuki ilişkilerin yoğunlaştığı yer, ücretin ödendiği yer, iş sözleşmesinin daha sıkı ilişkili hukuka özgü Kurumlar (Örneğin Türk hukuku) gözetilerek yapılması, daha önceki (daha sıkı ilişkili hukukun uygulandığı) iş sözleşmesine gönderme yapılması gibi unsurların sözleşmenin hangi hukukla daha sıkı ilişkili olduğunun belirlenmesinde dikkate alınması mümkündür.

Dosyadaki bilgi ve belge göre yukarıda açıklanan hususlar dikkate alınmak suretiyle değerlendirme yapıldığında; 20.04.2012-01.11.2012, 18.11.2012-18.04.2013, 03.05.2013-01.10.2013, 26.02.2014-27.03.2014, 04.04.2014-16.09.2014, 25.09.2014-01.04.2015, 17.04.2015-26.03.2016, 12.07.2017-04.11.20 17... .11.2017-31.03.2018 tarihleri arasında Türkmenistan ve ...'da çalışan davacı işçi ile işveren davalının tâbiiyeti, tarafların yerleşim yerleri, sosyal ve hukuki ilişkilerin yoğunlaştığı yer, işçinin tâbi olduğu ... sistemi ile ücretin Türkiye'de ödendiği dikkate alındığında hukuk seçimi anlaşması bulunmayan söz konusu çalışma döneminde daha sıkı ilişkili hukukun Türk hukuku olduğu anlaşılmaktadır. Buna göre, davacının belirtilen çalışma dönemleri bakımından uyuşmazlığa Türk hukuku uygulanarak dava konusu alacaklar hakkında bir karar verilmesi gerekmektedir.

Eksik inceme ve yanılgılı değerlendirme ile yazılı şekilde sonuca gidilmesi hatalı olup bozmayı gerektirmiştir.

VI. KARAR

Açıklanan sebeplerle;

1. Temyiz olunan, İlk Derece Mahkemesi kararına karşı istinaf başvurusunun esastan reddine ilişkin Bölge Adliye Mahkemesi kararının ORTADAN KALDIRILMASINA,

2. İlk Derece Mahkemesi kararının BOZULMASINA,

Peşin alınan temyiz karar harcının istek hâlinde ilgiliye iadesine,
Dosyanın kararı veren İlk Derece Mahkemesine, bozma kararının bir örneğinin kararı veren Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine,

11.05.2026 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.